

τὸν ἀγκῶνα ἐπὶ προσκεφαλαίων (ὑπαγκωνίων)* στηρίζουσι δὲ τὴν κεφαλὴν ἐπὶ ὀρθοῦ τοῦ βραχίονος. Καὶ τοῦ μὲν πρὸς δεξιὰ τῶ ὀρώντι ἡ παλάμη ἀνοικτὴ, τῶν δὲ δύο ἄλλων κεκλεισμέναι ἄπτονται τῆς ἀριστερᾶς σιαγόνος. Ἀφθονον μειδιάμα ἐπανθεῖ ἐπὶ τῶν χειλέων καὶ τῶν τριῶν, θεωμένων βεβαίως ἀντικείμενόν τι ἀπέναντι αὐτῶν, ὡς ἡ στάσις τῶν ὀφθαλμῶν ἐμφαίνει.

Φέρουσι δὲ καὶ οἱ τρεῖς πώγωνα ἐπιμελέστατα διευθετημένον κατὰ τὸν νῦν τουρκικὸν τρόπον, ἀντὶ δὲ παντὸς ἱματισμοῦ ἓνα μόνον χιτῶνα, τὸν ἰωνικὸν πιθανώτατα, διότι αἱ χειρίδες διήκουσι μέχρι τῆς ῥίζης τῆς παλάμης, ἔχοντα ἐπιμελέστατα ἐσχηματισμένας πτυχὰς κατὰ μῆκος μὲν τοῦ θώρακος, ἐγκαρσίους δὲ κατὰ τοὺς βραχίονας.

Εἶναι δὲ οὕτω τοποθετημένοι ὥστε αἱ δεξιαί αὐτῶν θὰ ἦσαν ὀπισθεν τοῦ ὤμου καὶ τῆς ἀριστερᾶς τοῦ παρακειμένου ἐκάστω, καὶ μόναι αἱ παλάμαι ἀνακλύπτουσι κρητοῦσαι ἀντικείμενόν τι θραυσθὲν ἤδη· ὡς καὶ τῆς ἀριστερᾶς τῶν δύο τῶν ἐχόντων αὐτὴν κεκλεισμένην, ὡς προεῖρηται, ἐξέχει τὸ περιφερὲς ἄκρον τῆς λιθάδος ἄλλου ἀντικειμένου, τοῦ ὁποίου ἡ ἑτέρα ἄκρη θὰ ἐκρύπτετο ὀπισθεν τοῦ πώγωνος καὶ ὑπὸ τὸ οὖς.

Ὁ δ' ἐχθρὸς τῶν ἀνθέων χρόνος οὔτε τοῦ λιθίνου αὐτῶν στεφάνου ἐφείσθη, οὔτε τοῦ ἄκρου τοῦ πώγωνος τοῦ μεσαίου.

Καὶ ταῦτα μὲν τὰ ὁρώμενα.

Φαίνεται μοι δὲ πιθανώτατον ὅτι πηρίστανται καθήμενοι ὡς ἐν συμποσίῳ καὶ, τὸ ὀλιγώτερον σὺνηθες, τρεῖς ἐπὶ μιᾷ κλίνῃς.

Τὸ δὲ ἐνδύσιμον τοῦτο λαμβάνω ἁ — ἐκ τοῦ τρόπου τῆς ἀνακλίσεως, Β' — ἐκ τῶν προσκεφαλαίων ἢ ὑπαγκωνίων, Γ' — ἐκ τῶν σωζομένων τεμαχίων τοῦ ἐν ταῖς δεξιάς αὐτῶν ἀντικειμένου, ὅπερ πιθανώτατα εἶναι ῥυτὸν, καὶ Δ' — ἐκ τοῦ ἀνθίνου στεφάνου ὅνπερ φέρουσι καὶ οἱ τρεῖς. Παρίστανται δὲ ἐν στιγμῇ καθ' ἣν θεῶνται τὰς συνήθεις ἐν τοῖς πόστοις ἀβλητρίδας, διότι ὑπερορῶσι τῆς τραπέζης.

Ἐν Λευκωσίᾳ Κύπρου.

ΚΥΠΡΙΑΝΟΣ.

Γ'. ΛΑΚΩΝΙΚΗ ΕΠΙΓΡΑΦΗ.

ΔΕΙΝΙΠΙΛΑΙ ΧΑΙΡΕ.

Ἡ ἀνωτέρω ἐπιγραφή εὑρέθη ἐν Οἰτύλῳ εἰς θέσιν καλουμένην *Δένδρακα Γαρδινίτσας*· ἐχαράχθη δ' ἐπὶ λίθου κοινοῦ ἔχοντος ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν ἀνάγλυφον ἀμφορέως· ἀλλὰ διατί προσετέθη ἰ εἰς τὸ τέλος τοῦ κυρίου ὀνόματος, ἐνῶ δὲν εἶναι δοτικὴ; Μήπως εἶναι κλητικὴ *Δεινιπιλάτ*;

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΕΤΡΙΔΗΣ.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ. — Βιογραφίαι τῶν ἐν τοῖς γράμμασι διαλαμπάντων Ἑλλήνων, ἀπὸ τῆς καταλύσεως τῆς βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας μέχρι τῆς ἑλληνικῆς ἐθνεγερσίας. (1453—1821). Σύνγραμμα ΚΩΝΣΤ. Ν. ΣΑΘΑ βραβευθὲν ἐν τῷ φιλολογικῷ διαγωνισμῷ τοῦ 1867. Ἐν Ἀθήναις 1868. (Εἰς 8ον, ἐκ τυπογρ. φύλ. 48 καὶ σελ. 768.)

Τοῦ συγγράμματος τούτου τὴν ἐκτενῆ ἀνάλυσιν, γενομένην τὸ παρελθὸν ἔτος ὑπὸ τῶν ἐπὶ τοῦ φιλολογικοῦ ἁγῶνος κριτῶν, ἀνέγνωμεν (1) ὅτε ὁ Κ. Σάθας ἀνείλετο τὸν κόπτινον. Καὶ μόνον αὐτὴν ἐπεξελθόντες ἐθαυμάσαμεν μετὰ τῶν ἀγωνοδικῶν τὸν τε ἀριθμὸν τῶν συγγραφέων (ὧν πλείστοι ἦσαν ἄγνωστοι καὶ εἰς τοὺς συντονώτερον ἀσχολουμένους περὶ τὴν γραμματολογίαν), οἵτινες καὶ κατὰ τοὺς ζοφερωτάτους χρόνους τῆς δουλείας ἐμόχθουν ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τῆς ἑλληνικῆς παιδείας, ἢ μᾶλλον ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τοῦ ἔθνους, τὴν ὁποίαν καὶ ἐξεβιάσαντο ἐπὶ τέλους, καὶ τὴν ἀφιλοκερδῆ, τὴν ἀκάματον, τὴν ἀληθῶς ἡρώων ἀξίαν κερτερίαν, μεθ' ἧς λεληθότως, ἐν παραδύστῳ καὶ σκοτίᾳ, ἐνεδρεύοντες μεταξὺ φόβων καὶ κινδύνων, ἐπάλαιον ὑπὲρ τῆς ἐθνικῆς ὑπάρξεως. Σήμερον δὲ ἀναδιφούντες αὐτὸ τὸ σχεδὸν ὀκτακοσιοσέλιδον σύγγραμμα, ἐξιστάμεθα ἐπὶ τῇ ἀδαμάστῳ ἐνεργείᾳ, ἥτις ἐν τῷ μακρῷ διαστήματι τεσσάρων σιδηρῶν ἑκατονταετηρίδων κατεῖχε τὰς εὐγενεῖς τῶν ἀθλητῶν ἐκείνων ψυχὰς· διότι καὶ κατ' αὐτὴν τὴν ἰσ', ἥτις μέχρι τοῦ νῦν ἐνομιζέτο ζοφωδεστέρα τῶν λοιπῶν (2), ἤκμασαν λόγιοι περὶ τοὺς τετρακοσίους, μεταξὺ τῶν ὁποίων καταλέγονται ὁ πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ τοῦ ἑλληνικοῦ δικαίου ἐγκρατέστατος (*vir jure Graeco consultissimus* κατὰ Φαβρίκιον) Ἰανὸς Λάσκαρις, ὁ τοῦ Μεγάλου Ἐτυμολογικοῦ συγγραφεὺς Ζ. Καλλιέργης, ὁ ἐπιφανὴς νομοδιδάσκαλος καὶ φιλόσοφος Θ. Διπλοδατάτζης, Ἀντ. ὁ Ἐπαρχος, Μελέτιος ὁ Πηγᾶς, Μ. ὁ Μαργούβιος καὶ ὁ Γ. Σεβῆρος.

Καὶ ὁποῖον ἀκατάφλεκτον φιλοπατρίας πῦρ ἀνέφλεγε τὰς καρδίας τῶν ἐξηνδραποδισμένων ἐκείνων Ἑλλήνων! Γενεὰ διεδέχετο γενεάν, καὶ ὅμως ὁ αὐτὸς πόθος, ὁ αὐτὸς ζεναγμός, τὸ αὐτὸ δάκρυ! Ἀνάγνωθι καὶ τὸ πλεόν σύντομον τῶν ἐπιγραμμάτων, καὶ θέλεις ἀκούσει ἀντηχοῦσαν ἀκοίμητον τὴν τελευταίαν ταύτην φωνὴν τοῦ ἐνδύζως πεσόντος αὐτοκράτορος·

(1) Πανθ. τόμ. ΙΗ', σελ. 42.

(2) Ὁ Κ. Βρετὸς ἀναγράφει ὀλίγιστα πονήματα τοῦ ἰσ' αἰῶνος· οἱ δὲ ξῆνοι περιηγηταὶ Βυσσὲν καὶ Γύλλιος, οἵτινες, διατρίψαντες πολλὸν χρόνον ἐν Κωνσταντινουπόλει κατὰ τὴν αὐτὴν ἑκατονταετηρίδα, μετέδωκαν ἡμῖν τὰς ἀκριβεστέρas τῶν τότε εἰδήσεων, ἐξιστοροῦσιν οἰκτρότατα τὰ τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους. (186 Πανθ. τόμ. Η', σελ. 316.) Ἐκ τοῦ συγγράμματος ὅμως τοῦ Κ. Σάθας ἀποδεικνύεται τὸ ἐναντίον.

«Εἰς ὑμᾶς τοὺς ἀπογόνους τῶν Ἑλλήνων ἀνατίτω τὴν τήρησιν τῆς πόλεως, τῆς ἐλπίδος ταύτης καὶ χαρᾶς τῶν Ἑλλήνων ἀπάντων.» Καὶ ναὶ μὲν δὲν κατώρθωσαν τότε οἱ ἀπόγονοι τῶν Ἑλλήνων ἐκεῖνοι νὰ σώσωσι τὴν ἐλπίδα αὐτῶν καὶ τὴν χαρὰν, πιστοὶ ὅμως φύλακες τοῦ τελευταίου ἱεροῦ παραγγέλματος τοῦ αὐτοκράτορος ἐνεφύσησαν εἰς τὰς ἰδίαις συγγραφαῖς τὸν πρὸς τὴν πατρίδα ἔρωτα, ὅστις ἐκράγει ἀπέδειξεν ὅτι ὅσω καὶ ἂν πιέζεται ὑπὸ τῆς ὕλικῆς δυνάμεως ἡ ἠθικὴ, ἀνακύπτει ἐπὶ τέλους καὶ καταβάλλει τὴν πιέζουσαν, καὶ ὅτι τῆς ἐλληνικῆς ἰδέας οὐδὲν, οὔτε δεσμῶ, οὔτε ἄλλου πύλας κατισχύουσι.

Τοῦ Κ. Σάββα τὸ σύγγραμμα, εἰς τρία διαιρούμενον, δὲν ἐξεδόθη ὁλόκληρον ὅπως ὑπεβλήθη εἰς τὴν κρίσιν τῶν Ἑλληνοδικῶν· διότι, λέγει, τὸ μὲν περὶ σχολαίων ζήτημα ἐπραγματεύθη εὐδοκίμως ὁ Κ. Παρκενίης (1), τὸ δὲ περὶ τυπογραφικῶν ὁ Κ. Π. Λάμπρος (2), ἡ δὲ τοῦ περὶ γλώσσης ἐκδοσις ἀνεβλάταται εἰς αἰσιωτέρους καιροὺς. Εἰ δὲ καὶ διεξοδικὸν καὶ περιεκτικώτατον τὸ δημοσιευθὲν μέρος, ἐνομάζει οὐδὲν ἥττον αὐτὸ *σχεδιάσμα*, καὶ οὐχὶ ἀτόπως· διότι τοσοῦτον δύσκολος καὶ πολυχρόνιος ἡ ἀναζήτησις τῶν συγγραφέων τῶν σκοτεινῶν ἐκείνων χρόνων, ὥστε ὅσον ἐπίμοχοι καὶ εὐσυνείδητοι καὶ ἂν ἐγένοντο αἱ ἐρευναι αὐτοῦ, βέβαιον ὅτι καὶ ἕτεροι διαλάμπαντες ἐν τοῖς γράμμασι παρελείφθησαν, οἷοι ὁ περὶ τὰ τέλη τῆς ΙΗ' ἐκατονταετηρίδος εὐκλεῶς σχολαρχήσας ἐν Πάτρῳ Δανιὴλ ὁ Κερκαμεὺς (3), Βενιαμὴν Δέσβιος ὁ ἰδρυτὴς τοῦ ἐν Κυθωνίαις περιφανοῦς γυμνασίου, οἱ διάδοχοι αὐτοῦ Γρηγ. Σαράφης καὶ Θεόφ. Καίρης, ὁ συντάκτης τῆς Κιβωτοῦ Ν. Λαγάδης, ὁ πρῶτος εἰσχαγὼν εἰς τὴν Ἑλλάδα τὴν ἀλληλοδιδασκτικὴν μέθοδον Κλεόβουλος (4) καὶ ἄλλοι.

Τοῦ Ἀλλατίου συγγράμματα ἀναγράφει ἐκδοθέντα μὲν πεντήκοντα, ἀνέκδοτα δὲ πεντήκοντα ὅκτω, ἐνῶ κατὰ τινα ἀκριβῆ σημείωσιν, ἢν προτιθέμεθα νὰ δημοσιεύσωμεν, τῶν μὲν ἐκδοθέντων ὁ ἀριθμὸς συμποσοῦται εἰς ἑξήκοντα τρία, τῶν δὲ μὴ ἰδόντων τὸ φῶς εἰς δεκατέσσαρα πρὸς τοῖς ἑκατόν.

Ἀλλὰ καὶ τοῦ Στεφ. Κανέλλου πολύτιμον σύγγραμμα, γερμανιστὶ ἐκδοθὲν ἐν δυοῖ τόμοις, καὶ πρῶτον καταστῆσαν γνωστὸν εἰς τοὺς Γερμανοὺς τοὺς φιλολογικοὺς ἡμῶν πόρους (5), δὲν σημειοῦται

ἐν ταῖς *Βιογραφίαις*, ἐνῶ μάλιστα ὁ Β' αὐτοῦ τόμος καὶ εἰδήσεις οὐκ ὀλίγας παρέχει περὶ νεωτέρων Ἑλλήνων συγγραφέων. Πρὸς τούτοις, ὡς καὶ οἱ ἀγωνοδίκαι κατέδειξαν, καὶ ἡμεῖς πολὺ πρὸ αὐτῶν ἐγράψαμεν (1), ὁ ἀοίδιμος Κανέλλος ἐποιήσατο τὸν θούρειον «Τί καρτερεῖτε», καὶ οὐχὶ τὸν μεταγενέστερον ὑπὸ Κοκκινάκου στιχουργηθέντα «Ἢ λιγερὸν καὶ κορτερόν σπαθί μου.» (2).

Ἀλλὰ ταῦτα ἀπλῶς πρὸς ἐπιμαρτυρίαν τῶν ὅσων ὁ συγγραφεὺς εἶπεν, ὀνομάσας σχεδιάσμα τὸν ὀγκώδη αὐτοῦ τόμον. Πολλὴ δὲ τιμὴ ὀφείλεται εἰς αὐτὸν διὰ τὴν ἀξιόλογον εὐεργεσίαν ἣν ἀπένευκεν οὐ μόνον εἰς τὴν γραμματολογίαν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς πατρίδος. Ἡμεῖς δὲ ἰδίως χαίρομεν ὅτι, καθὼς εἰς τὸ ἔργον τοῦ Κ. Παρκενίη, οὕτω καὶ εἰς τὸ ἀνά χειρας οὐκ ὀλίγαν συνετέλεσαν αἱ ἐκ τοῦ ταμείου τῆς *Πανδώρας* εἰδήσεις. Πολλὰς δὲ καὶ ἑτέρας ἤθελον ἀρυσθῆ ἀμρότεροι, ἐὰν τὰ χειρόγραφα ἅτινα ὠραίζουσι τὰ εὐρωτιῶντα αὐτῆς χαρτοφυλάκια, καὶ εἰσὶν ἴσως προωρισμένα εἰς σιτῶν βρώσιν, ἐξετυπουντο. Δυστυχῶς ὅμως εὐάριθμοι εἰσέτι οἱ αἰσθανόμενοι ὅτι ἀδύνατος ἡ ἀνάστασις, καὶ ἀδύνατον τὸ μεγαλεῖον τοῦ ἔθνους ἄνευ τῆς καλλιεργείας τῶν γραμμῶν καὶ τῆς μελέτης τῆς ἐθνικῆς ἱστορίας, ἡ γνῶσις τῆς ὁποίας ἀναπτεροῖ πρὸ παντὸς ἄλλου τὸ φρόνημα.

Καὶ ἐπειδὴ περὶ ἱστορίας ὁ λόγος, ἐπιτραπήτω ἡμῖν νὰ ὑποβάλωμεν ἐν παρεκδόσει τῷ συγγραφῇ τῶν *Βιογραφικῶν* τὴν μικρὰν ταύτην γνώμην. Ἐξιστορῶν τὸν βίον τοῦ πατριάρχου Γενναδίου προστίθησιν καὶ ταῦτα· «Ἡ ἐλληνικὴ ἐκκλησίᾳ εἰσέτι δὲν ἀντήμειψε τὴν μνήμην τοῦ Σχολαρίου, ὅστις πρὸς οὐδὲν λογισάμενος σωτηρίαν καὶ πατρίδα, ἔσωσε τὴν ὀρθοδοξίαν, ἐνῶ ἠδύνατο νὰ σώσῃ τὴν Κωνσταντινούπολιν» (σελ. 18). Καὶ λοιπὸν πιστεύει ὅτι εἴποτε οὐ περὶ τὸν Γεννάδιον συνήνουν εἰς τὴν ἔνωσιν τῶν δύο ἐκκλησιῶν, θὰ ἔσπευδεν ἡ Δύσις εἰς βοήθειαν τοῦ Βυζαντίου; Ἀλλ' ἡ Δύσις τοὺς χρόνους ἐκείνους ὑπὸ τοσοῦτων καὶ τοιούτων ἐμφυλίων πολέμων, καὶ ἀλληλομαχιῶν, καὶ διχονοιῶν καὶ ἐρίδων κατεσπαράσσεται, καὶ εἰς τοιαύτην παρὰ λυσίαν εἶχον περιέλθει αἱ δυνάμεις αὐτῆς, ὥστε οὐδ' ἑαυτὴν ἴσχυε νὰ βοηθήσῃ. Τοῦτο δὲ μαρτυρεῖ καὶ αὐτὸς ὁ συγγραφεὺς τῶν *Βιογραφικῶν* ἐν σελ. 28 καὶ 29, ὅτε μνημονεύων τῶν ἀγώνων οὐς κατέβαλεν ὁ Βησσαρίων ὑπὲρ ἐκστρατείας κατὰ τῶν Ὀθωμανῶν, λέγει ἀδύνατον τὴν ἐπιτυχίαν διὰ τὰς διενέξεις καὶ τὰ πάθη τῶν ἡγεμόνων. Ἀλλὰ μὴ δὲν εἶχεν ἱερουργήσει ὁ καρδινάλιος Ἰσιδώρος ἐν τῇ Ἀγίᾳ Σοφίᾳ; Ὁ Γεννάδιος καὶ ὁ μέγας δοῦξ Νοταρᾶς πεισθέντες ὅτι ἀνέ-

(1) Πανδ. τόμ. ΙΖ', σελ. 550.

(2) Ἐν Χρυσῇ καὶ Πανδ. τόμ. ΙΗ', σελ. 303.

(3) Πανδ. τόμ. ΙΗ', σελ. 48.

(4) Πανδ. τόμ. ΙΗ', σελ. 43.

(5) *Leucothea. Eine Sammlung* κλ. ἤτοι «Λευκοθεῖα ἡ συλλογὴ ἐπιστολῶν Ἑλλήνων περὶ πολιτείας, φιλολογίας καὶ ποιήσεως τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων, ἐκδοθεῖσα ὑπὸ Καρ. Ἰβεν, ἐξ ἐλληνικοῦ χειρογράφου ἐκγεγραμμένη μετὰ προσθηκῶν. Ἐν Λειψίᾳ 1825.» — Ὁρα Πανδ. τόμ. Β', σελ. 233.

(1) Πανδ. τόμ. Ε'. σελ. 370.

(2) Πανδ. τόμ. ΙΑ'. σελ. 213.

Φικτος ἦτο τῆς πόλεως ἡ σωτηρία, ἐφρόντισαν νὰ σώσωσι καὶ τὴν ὀρθοδοξίαν, ἥτις ἐμελλεν ἐν καιρῷ δουλείας νὰ χρησιμεύσῃ ἀντὶ πατρίδος, καὶ ὑποθάλλουσιν καὶ κρατύνουσιν τὸ ἑλληνικὸν φρόνημα νὰ ἐπικραφῇ ἡμᾶς εἰς ἐθνικὴν ὑπερξίν. Τοῦτο καὶ ἐγένετο. Ἄρα οὐ μόνον ἡ ἐκκλησία, ἀλλὰ καὶ ἡ πατρίς αὐτὴ πρὸ τῆς ἐκκλησίας μάλιστα, πρέπει νὰ ἀνταμείψωσι τὴν μνήμην τοῦ τε Γεναδίου καὶ τοῦ Δουκὸς Νοταρᾶ, ὅστις κηρύττων προτιμοτέραν τὴν παρουσίαν τῶν ὀθωμανῶν τῆς τῶν Λατίνων, δὲν παρεφέρετο ὑπὸ πάθους ἢ δεισιδαιμονίας, ἀλλ' ἐδίδε μαρτύρια σπανίας φιλοπατρίας καὶ σπανιωτέρως πολιτικῆς συνέσεως.

Τοιοῦτο τὸ ἔργον τοῦ Κ. Σάθου δι' ὃ, ἐπαναλαμβάνομεν, πολλὰς ὀφείλομεν αὐτῷ τὰς χάριτας. Ἀλλ' ὅσω σκόπιμος, ὅσω δραστηρία, ὅσω νοήμων καὶ ἂν ὑπάρχει ἡ ἰδιωτικὴ ἐνέργεια, πολλάκις δὲν τελεσφορεῖ θεόντως ἄνευ καὶ τῆς τοῦ δημοσίου συνδρομῆς. Διὸ οἱ ἐμπειπιστευμένοι παρ' ἡμῶν τὰ τῆς παιδείας ἀνάγκη πᾶσα νὰ ἰδρύσῃσι παρὰ τῇ ἐθνικῇ Βιβλιοθήκῃ ἰδιαίτερον τμήμα, εἰς ὃ, συλλεγόμενα ἐπιμελῶς, νὰ κατατίθωνται τὰ ἀπὸ τῆς ἀλώσεως ἐκδοθέντα καὶ εἰ δυνατόν ἀνέκδοτα συγγράμματα· ἐπὶ τούτῳ δὲ οὔτε κόπων οὔτε δαπάνης πρέπει νὰ φεισθῶσι, διότι ἀνυπέρβητον προκύπτει σήμερον ἐκ τῶν τριῶν περὶ σχολείων, περὶ τυπογραφείων καὶ περὶ λογίων ἀνδρῶν μονογραφιών, ὅτι ἐκ τῶν φιλολογικῶν ἐκείνων ἔργων θέλει καταρτισθῇ ἡ τοῦ ἔθνους ἡμῶν ἱστορία, ἥτις καὶ κατὰ τὴν μακράν καὶ πολυώδυνον δουλείαν τιμᾷ τὰς πεποιθήσεις καὶ τὴν ἀκαταγώνιστον αὐτοῦ ἐμμονὴν εἰς τὰ πάτρια.

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΑ ΛΑΜΙΚΤΑ.

ΠΑΡΟΙΜΙΑΙ.

(Συνέχ. 13α. ἀριθ. 430.)

34) Ὅποιος εἶν' ὅς' ἀπ' τοῦ χορὸ πολλὰ τραγούδια ξέρει. — Βλ. Αἴσχ. Προμ. Δεσμ. 263.

Ἐλαφρόν, ὅστις πημάτων ἔχω πόδα
ἔχει, παραινέει τε νοθεύει τε τὸν κακῶς
πράσσοντα. . . .

35) Τὸ κακὸ σκυλὶ ποτὲ δὲν φοφάει. — Οὕτω καὶ ὁ Φιλοκτήτης παρὰ Σοφοκλεῖ (Φιλοκτ. 446), μαθὼν ὅτι ὁ Θεραΐτης ζῇ λέγει·

Ἐμελλ' ἐπεὶ οὐδὲν πῶ κακὸν γ' ἀπώλετο,
Ἀλλ' εὖ περιστέλλουσιν αὐτὰ δαίμονες,
Καὶ πῶς τὰ μὲν πνεύργα καὶ παλιντρεφῇ
Χαίρουσ' ἀναστρέφοντες ἐξ ἡδου, τὰ δὲ δίκαια
Αἰκία καὶ τὰ χρῆσ' ἀποστέλλουσ' αἰεὶ.

36) Δυὸ σπασμένοι νικοῦν ἐν' ἀντρείωμένον — ἢ, χαρὰς τὸν δυνατόν ποῦ τὸν πιάσουν δυὸ σπασμένοι. — Ἀνάλογος ταύταις εἶναι ἡ ἀρχαία παροιμία «Οὐδ'

Ἡρακλῆς πρὸς δῖον. — Οὕτω καὶ ἡ ἑκάβη παρ' Εὐριπίδῃ (Ἑκάβ. 874) λέγει πρὸς τὸν Ἀγαμέμνονα, ἐρωτῶντα αὐτὴν, πῶς εἶναι δυνατόν αἱ γυναῖκες νὰ τιμωρήσωσι τὸν Πολυμήστορα·

Δεινὸν τὸ πλῆθος εὖν δόλω τε δόσμαχον.

Τὴν αὐτὴν γνώμην ἐκφράζει καὶ ὁ Σοφοκλῆς (Οἰδίπ. Τυραν. 845.)

Οὐ γὰρ γένειτ' ἂν εἴ γε τοῖς πολλοῖς ἴσας.

Πρβλ. καὶ Αἰσώπ. μυθ. 174.

37) Πρῶτα στοχάσου ἔπειτα ἐπιχειρήσου. — Βλ. Πυθαγ. Χρυσ. επ. 27.

Βουλεύου δὲ πρὸ ἔργου, ἔπος μὴ μῶρα πέληται.

καὶ αὐτ. 37. Λόγισαι δὲ πρὸ ἔργου.

Πρβλ. καὶ Αἰσώπ. μυθ. 4, οὗ τὸ ἐπιμύθιον «Δεῖ τὸν φρόνιμον ἄνδρα πρότερον τὰ τέλη σκοποῦντα τῶν πραγμάτων, εἴθ' οὕτως αὐτοῖς ἐγχειρεῖν.» Ὡσαύτως καὶ μυθ. 49, οὗ τὸ ἐπιμύθιον λέγει· «ὅτι οὐ δεῖ ἀπερισκέπτως πράσιναι τοῖς πράγμασι.»

38) Γνώριζε τὸ εἶνά σου. — Τὸ γινῶθι σαυτὸν τοῦ Θάλητος, ὅπερ καὶ ὁ Αἰσχύλος παραγγέλλει λέγων (Προμ. Δεσμ. 309.)

Γίγνωσκε σεαυτὸν.

Βλ. καὶ Ξενοφ. Ἀπομν. Γ'. θ'. 6. «Τὸ δὲ ἀγνοεῖν ἑαυτὸν, καὶ ἂ μὴ οἶδε δοξάζειν τε καὶ οἶεσθαι γινώσκειν, ἐγγυτάτω μανίας ἐλογίζετο εἶναι» καὶ Δ' β' 24. — Βλ. καὶ Πλουτ. Δημοσθ. Γ' 847. — «Εἰ παντὸς ἦν τὸ Γινῶθι σαυτὸν ἔχειν πρόχειρον, οὐκ ἂν ἐδόκει πρόσταγμα θεῶν εἶναι.»

39) Πήγαινε μ' ἕνα καλὸν νὰ γίνης καλλίτερος, πήγαινε μ' ἕνα κακὸ νὰ γίνης χειρότερος. — Βλ. Ξενοφ. Ἀπομν. Α'. β' 20. «Διὸ καὶ τοὺς υἱεῖς οἱ πατέρες, καὶ ὥσι σώφρονες, εἰργουσιν ὅμως ἀπὸ τῶν πονηρῶν ἀνθρώπων, ὥς τὴν μὲν τῶν χρηστῶν ὁμιλίαν ἄσκησιν οὕσαν τῆς ἀρετῆς, τὴν δὲ τῶν πονηρῶν κατὰλυσιν. Μαρτυρεῖ δὲ καὶ τῶν ποιητῶν ὅ, τε λέγων (Θεογ. 35.)

Ἐσθλῶν μὲν γὰρ ἀπ' ἐσθλὰ διδάξεται· ἦν δὲ κακῶσι
Συμμίσσης, ἀπολεῖς καὶ τὸν ἄνθρωπον νόον.»

Πρβλ. καὶ αὐτ. 27. Καὶ

Γαλλικὴ δὲ τις παροιμία λέγει· «Dis-moi qui tu hantes je te dirai qui tu es.»

40) Μόν' ὁ Χάρος δὲν σταυρόνεται. — Παρὰ Σοφοκλεῖ (Ἀντιγ. 361) ὁ χορὸς ἀπαριθμῶν πάντα τὰ πλεονεκτήματα τοῦ ἀνθρώπου, λέγει ἐν τέλει·

. . . . Αἶδα μόνον
Φεῖξιν οὐκ ἐπάξεται.

41) Ὁ παπᾶς πρῶτα τὰ γένειά του. — Πρβλ. Σοφ. Σοφ. Ἀντιγ. 437 καὶ ὅπου ὁ φύλαξ λέγει πρὸς τὸν Κρέοντα·

Τὸ μὲν γὰρ αὐτὸν ἐκ κακῶν πεφυγῆναι
ἤδιστον, ἐς κακὸν δὲ τοὺς φίλους ἄγειν
Ἀλγεινόν. Ἀλλὰ πάντα ταῦθ' ἔσσω λαβεῖν
Ἐμοὶ πέφυκε τῆς ἡμῆς σωτηρίας.